

Брюксел, 28.10.2020 г.
COM(2020) 687 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ И СЪВЕТА**

относно допълнителни мерки в отговор на COVID-19

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Изминаха повече от осем месеца откакто Световната здравна организация призна COVID-19 за тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която се нуждае от усилия в световен мащаб. Европа се адаптира към безпрецедентна ситуация и поведе глобалните действия срещу коронавируса. Нашият Съюз се сблъсква с възобновяване на инфекциите, но държавите членки са по-добре подготвени и координирани, отколкото през първите месеци на пандемията. Знаем по-добре как да се борим с разпространението на коронавируса и как да го правим по начин, който ограничава щетите, нанасяни на нашето ежедневие. Гражданите, семействата и общностите в цяла Европа обаче все още са изправени пред безпрецедентен риск за тяхното здраве и благосъстояние, като в същото време несигурността подкопава нашите общества и икономики. През последните седмици се наблюдава тревожно разпространение на вируса в цяла Европа и трябваше да бъдат приложени нови мерки. Тъй като здравните системи отново са подложени на натиск, е необходимо да се направи повече за контролиране и преодоляване на ситуацията, за защита на живота и поминъка и за насърчаване на европейската солидарност.

При все че сътрудничеството между държавите членки се подобри от началото на пандемията, то остава от съществено значение, ако искаме да се справим ефективно със заплахите, пред които сме изправени. Едностранните и некоординирани действия подкопават въздействието на реакцията на ЕС и доверието на гражданите. **Облекчаването на прилаганите мерки през летните месеци невинно беше съпътствано от стъпки за изграждане на достатъчен капацитет за реагиране. Това означава, че сега са необходими спешни стъпки както на национално равнище, така и на равнището на ЕС: по-строгите мерки сега могат да донесат ползи за хората и икономиката през следващите месеци.**

От началото на пандемията Комисията работи решително в подкрепа на националните усилия. Мерките, които бяха въведени от нея, спомогнаха, наред с другото, за поддържането на движението на основни стоки и услуги, подкрепиха националните здравни системи, които се оказаха под натиск, подкрепиха икономиката, улесниха свободното движение на хора и преминаването на границите и засилиха подготвеността. Работата с агенциите на ЕС също помогна на ЕС да изгради своя оперативен отговор¹. Работата за борба с вируса и работата за поддържане на икономиката вървят ръка за ръка, като отговарят на разбираемата тревога на гражданите и на „умората от пандемията“. От съществено значение е да се запазят и засилят усилията до момента, в който станат широко достъпни и влязат в употреба надеждни способи за лечение и/или ваксини.

През октомври Европейският съвет подчерта необходимостта от повече сътрудничество: „да продължат усилията по цялостната координация въз основа най-добрите налични научни данни, по-специално по отношение на правилата за налагане на карантина, трансграничното проследяване на контактни лица, стратегиите за тестване, съвместното оценяване на методите за тестване, взаимното признаване на тестовите и временното ограничаване на неналожителните пътувания към ЕС“². Това

---

¹ Вж. съобщението относно готовността в краткосрочен план на системите за здравеопазване в ЕС за епидемични взривове от COVID-19, COM (2020) 318, 15 юли 2020 г.

² Закljučения на Европейския съвет, EUCO 15/20, 16 октомври 2020 г.

отразява силното желание на гражданите ЕС да играе важна роля³. В настоящото съобщение се определят следващите стъпки в ключови области за укрепване на реакцията на ЕС.

2. СЛЕДВАЩАТА ФАЗА НА ОТВЕТНИТЕ МЕРКИ НА ЕС

2.1. Осигуряване на необходимия поток от информация, за да се даде възможност за информирано вземане на решения

Гражданите, създателите на политики и предприятията зависят от информацията, въз основа на която трябва да вземат своите решения: поради това гарантирането на качеството и навременността на тези данни е от решаващо значение.

Актуалните, точни, изчерпателни и съпоставими епидемиологични данни са от съществено значение, за да се познава състоянието по отношение на разпространението на коронавируса на регионално и национално равнище. Предоставянето на числена и качествена информация относно тестването, проследяването на контактите и наблюдението на общественото здраве са от решаващо значение през следващите месеци. Обменът на данни на платформата на ЕС за данни за COVID-19 трябва да се превърне в норма: понастоящем само пет държави членки използват платформата за обмен на информация. Нов портал за засилено наблюдение ще действа като онлайн портал за достъп за всички ключови дейности.

Европейският център за профилактика и контрол върху заболяванията (ECDC) е от основно значение като средоточие за потока от данни и трябва да разполага с необходимата информация. Той следва да наблюдава ситуацията въз основа на данни, събрани в съответствие с общи за ЕС определения, да има по-добра способност за откриване на ранни сигнали и да подкрепя по-точни оценки на риска и ответни действия. През следващия месец Комисията ще направи предложения за подобряване на по-дългосрочната рамка за здравна сигурност на равнището на ЕС, но междувременно **държавите членки трябва да засилят своя обмен на данни** на обща основа и да гарантират засилена и интегрирана система за наблюдение в целия ЕС. Тя трябва да обхваща не само данните, свързани със самата пандемия, но и области като данни за икономическата ситуация и здравните системи (наличие на болнични легла и недостиг на лекарства). Обменът на знания относно въздействието на различните лечения също е от решаващо значение както за ефективността, така и за ефикасността на реакцията. Комисията, в тясно сътрудничество с ECDC, следва да улеснява дискусиите между епидемиолози и други експерти на равнището на ЕС с цел координиране на националните подходи и обмен на най-добри практики. Ще бъде проучено използването на съществуващите мрежи или създаването на нова платформа.

Това ще даде възможност за по-добро използване на инструментите за насочване на подкрепата от ЕС там, където тя е най-необходима. Например точното картографиране на наличността на легла за интензивни грижи би спомогнало за прехвърлянето на пациенти или медицински екипи между държавите членки, което може да бъде подкрепено чрез вече въведено действие за мобилност на стойност 220 милиона евро.

---

³ Проучването на Стандартен Евробарометър 93 (публикувано през октомври 2020 г.) установи, че 62 % от хората се доверяват на ЕС да взема правилните решения във връзка с пандемията в бъдеще.

Следващи стъпки:

- *Държавите членки следва да предоставят всички съответни данни на ECDC и на Комисията, като използват общи критерии.*
- *Усъвършенстван онлайн портал на ECDC, който да обедини всички ключови данни до април 2021 г.*

2.2. Ефективно и бързо тестване

Тестването — в комплект с проследяването на контактите и ефективните практики за изолиране — е един от основните налични инструменти за забавяне на разпространението на коронавируса. Точното и широко разпространено тестване позволява решенията в областта на общественото здраве да се вземат на най-добрата основа; бързото тестване дава възможност за минимално прекъсване на основната работа на персонала в болниците или домовете за полагане на грижи, както и за предприемане на бързи действия в най-силно засегнатите от кризата места, като университетите. То може също така да улесни пътуванията при определени обстоятелства. Комисията насърчава разработването на **надеждни тестове, национални стратегии за тестване и бързи тестове за антигени**⁴. Настоящият недостиг на капацитет за тестване, когато сме изправен пред възобновяване на инфекциите, означава, че са необходими допълнителни бързи действия.

Понастоящем са разработени два вида тестове за COVID-19. Категорията на тестовете за „обратно транскриптазна полимеразна верижна реакция“ се считат за „златен стандарт“ заради тяхната точност, но отнемат време и използват различни реактиви, които могат да бъдат подложени на ограничения поради търсенето. Бързите тестове за антигени⁵ са ново поколение от по-бързи и по-евтини тестове за COVID-19, които позволяват получаването на резултат често за по-малко от 30 минути. Те започват да достигат до пазара и държавите членки все повече проучват по-широкото им използване. Тези тестове предлагат възможност за бързо, евтино и ранно откриване на най-заразните случаи, но се считат за значително по-малко чувствителни. Това показва необходимостта от внимателни стратегии за тяхното използване: те могат да бъдат особено полезни при сценарии като предполагаеми огнища на COVID-19 в отдалечени райони или за подпомагане на разследването на огнища в затворени институции, като домове за полагане на грижи, или когато е налице широко предаване на зараза в дадена общност.

Днес Комисията приема **препоръка на Комисията относно стратегиите за тестване за COVID-19, включително използването на бързи антигенни тестове**, с цел насърчаване на ефективното тестване. В препоръката се определят основните елементи, които трябва да бъдат взети предвид при националните, регионалните или местните стратегии за изпитване: обхватът на стратегиите за тестване за COVID-19, групите, на които трябва да се даде приоритет в случай на проблеми с капацитета, и ключовите точки, свързани с капацитета и ресурсите за тестване. ЕС следва да наблюдава тези национални стратегии, споделяни от държавите членки, за да се даде възможност за взаимно обучение и да се установят пропуските въз основа на навременни, точни и

⁴ Съобщение на Комисията — Насоки относно диагностичните тестове за COVID-19 и техните характеристики, C(2020) 2391, 15 април 2020 г.

⁵ Бързите тестове за антигени са имуноанализ, чрез който се открива наличието на вирусен антиген.

съпоставими данни на национално, регионално и местно равнище. Препоръката следва също така да ускори подбора и внедряването на бързи и надеждни тестове за антигени.

Като първа стъпка Комисията мобилизира сега **100 милиона евро по линия на Инструмента за спешна подкрепа, за да закупи директно бързи тестове за антигени и да ги предостави на държавите членки** въз основа на ясни критерии, отразяващи определените нужди на национално равнище, и стриктни критерии за качество. Успоредно с това Комисията стартира и **съвместни обществени поръчки**, за да даде на държавите членки втора възможност за достъп до тези обещаващи тестове:

Тестването играе важна роля за улесняване на свободното движение в ЕС. Някои държави членки прилагат изисквания за предварително тестване, които зависят от способността на другите държави членки да извършват такива тестове. На пътуващите, които не могат да ги получат, например поради липсата на капацитет за тестване, предвиден за асимптоматични пътници в държавата членка на заминаване, следва да се предложи да се подложат на тестване след пристигането си⁶. Взаимното признаване на тестовете, независимо от вида им, е от съществено значение. Ако за всяка дейност трябва да се изискват или препоръчват отрицателни тестове за COVID-19, това зависи от наличието на такива тестове и от необходимостта всички тестове да отговарят на договорените минимални и достатъчни стандарти, за да бъдат приети за валидни. Липсата на такова взаимно признаване би могла по-специално да се превърне в сериозна пречка, ако държавите членки изискват или препоръчват тестване преди пътуване (вж. раздел 2.6 по-долу). Както е посочено в Препоръката на Съвета относно координиран подход към ограничаването на свободното движение, държавите членки следва да засилят сътрудничеството по различни аспекти, свързани с тестването, включително верифицирането на удостоверения за тестване, като се вземат предвид научните изследвания и становищата на специалистите по епидемиология, както и добрите практики. Трансграничното сътрудничество в областта на тестването (напр. при лабораторната обработка) би било един от начините за намаляване на недостига на капацитет, докато той не бъде преодолян.

Следващи стъпки:

- *Комисията мобилизира 100 милиона евро от Инструмента за спешна подкрепа, за да закупи директно бързи тестове за антигени и да ги разпредели между държавите членки възможно най-скоро въз основа на определена стратегия за отпускането им.*
- *Комисията ще даде ход на съвместна обществена поръчка, за да осигури достъп до бързи тестове за антигени, и призовава всички държави членки да участват.*
- *Националните стратегии за тестване трябва да бъдат представени до средата на ноември, като анализът им бъде завършен до края на ноември.*

2.3. Пълноценно използване на приложенията за проследяване на контакти

Проследяването на контактите е един от най-важните инструменти за предотвратяване на разпространението на вируса и прекъсването на веригите на предаване. С

⁶ Точка 17 от Препоръка на Съвета 2020/1475 от 13 октомври 2020 г. относно координиран подход за ограничаване на свободното движение в отговор на пандемията от COVID-19.

увеличаването на нивата на заразяване обаче операциите за ръчно проследяване на контактите стават по-трудни. **Приложенията за проследяване на контакти и за предупреждение могат да доведат до реална промяна, като използват цифрови технологии за по-бързо изпращане на предупреждения.** Тези приложения предупреждават потребителите, ако в определен период от време са били в близост до лице, което съобщава за положителен тест за COVID-19: като същевременно се гарантира пълно спазване на правилата за защита на данните и неприкосновеността на личния живот. С помощта на инструментариум на ЕС⁷ бяха разработени много национални приложения, които сега са пуснати в действие в 19 държави членки и са изтеглени от 50 милиона европейци. Това е добро начало, но е необходимо много повече, за да могат приложенията да играят първостепенна роля за контролиране на разпространението на коронавируса. **Всички държави членки следва да внедрят такова приложение**, като следва да се положат нови усилия за комуникация на равнището на ЕС и на национално равнище, за да се популяризира използването на тези приложения.

По искане на държавите членки Комисията също наскоро стартира и решение за свързване на националните приложения в целия ЕС чрез European Federation Gateway Service („Портална услуга на Европейската федерация“). Чрез тази услуга вече са свързани три национални приложения (Германия, Ирландия и Италия), като се очаква още пет държави членки да се свържат през следващите дни. Това означава например, че ползвател на немското приложение може да получи предупреждение, ако е бил в контакт с лице с докладван положителен тест за COVID-19 чрез италианското приложение. Други 16 държави членки планират да се присъединят до края на ноември. **Комисията е готова да помогне на държавите членки по всякакъв начин да разработят и внедрят национални приложения за проследяване на контакти и да ги свържат чрез портала.**

Следващи стъпки:

- *Комисията ще подкрепя държавите членки при разработването на национални приложения за проследяване и свързването им с European Federation Gateway Service.*
- *Всички държави членки следва да създадат ефективни и съвместими приложения, които да позволят създаването на система в целия ЕС.*

2.4. Ефективно ваксиниране

Разработването и снабдяването с ефективна ваксина е от съществено значение, за да се сложи край на кризата. Съгласно стратегията на ЕС относно ваксините против COVID-19 Комисията договаря и сключва с производители на ваксини предварителни споразумения за закупуване (ПСЗ) , за да се осигури достъп до **обещаващи потенциални ваксини при първа възможност, след като бъде доказано, че са безопасни и ефективни**, и при възможно най-добри условия. До момента са подписани договори с авансови плащания в размер на 1,02 милиарда евро, като бяха проведени проучвателни разговори с три дружества, включващи допълнителни 1,45 милиарда евро авансови плащания.

⁷ Общ инструментариум на ЕС за държавите членки, мобилни приложения за подпомагане на проследяването на контакти в борбата на ЕС срещу COVID-19, мрежа за електронно здравеопазване eHealth, 15 април 2020 г. https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/ehealth/docs/covid-19_apps_en.pdf

Няма гаранция, че дадена потенциална ваксина ще бъде успешна. Поради това е необходим голям портфейл от производители на ваксини. **Портфейлът ще бъде предмет на постоянен преглед в такт с разработването на ваксини.** Това ще изисква и допълнително финансиране от държавите членки по линия на Инструмента за спешна подкрепа⁸. Освен това се създава мрежа за подпомагане на по-малките разработчици на обещаващи ваксини⁹. ЕС също така играе водеща роля в световен мащаб в усилията за осигуряване на справедлив и равнопоставен достъп до ваксини и улесняването на тяхното въвеждане в целия свят като глобално обществено благо чрез механизма COVAX¹⁰.

Ваксините сами по себе си не спасяват човешки живот — необходимо е ваксиниране. Наличието на ваксина не е достатъчно. Необходимо е също така тя да бъде разпространена и предоставена в максимална степен. На 15 октомври 2020 г. Комисията определи ключовите стъпки, които държавите членки трябва да предприемат, за да се подготвят¹¹. Това включва подготовка на цялото оборудване и инфраструктура за предприемане на имунизацията и определяне на ясни приоритетни групи, които първи да се възползват от ваксината. Държавите членки бяха призовани да изготвят **национални стратегии за ваксиниране, за да се гарантира пълна готовност** и подход, който да бъде възприет, за да може ваксинирането да бъде въведено за всички.

Тази работа трябва да продължи и да бъде осъществена във възможно най-голяма степен по координиран начин. Комисията ще въведе обща рамка за докладване, така че държавите членки да могат да работят заедно и да се учат едни от други. Европейският център за профилактика и контрол върху заболяванията ще състави до края на октомври 2020 г. първи преглед на националните планове за ваксиниране с цел да даде възможност за извличане на поуки и споделяне на опит. Ще бъде организиран „ден за тестване“ като упражнение, което ще позволи плановите за стратегия и внедряване да бъдат подложени на стрес тест.

Гражданите също трябва да знаят, че ваксините са безопасни. Това изисква надеждни данни, строг контрол и пълна прозрачност. В допълнение към строгия процес за получаване на разрешение преди употреба, е необходимо непрекъснато наблюдение при въвеждането на ваксините, с оценка в реално време на въздействието на ваксините, след като започне масовото ваксиниране. В допълнение на разрешението от Европейската агенция по лекарствата преди внедряването на ваксините Комисията ще подкрепи платформа за проучвания след получаване на разрешение за наблюдение на безопасността, ефективността и въздействието на ваксинирането.

В процеса на работата по разработването и внедряването на ваксини е вероятно да възникнат други въпроси, които може да изискват известна степен на координация и сътрудничество на равнището на ЕС между държавите членки, като например използването на доказателство за ваксиниране, което да бъде предоставено на гражданите.

---

⁸ Инструментът за спешна подкрепа беше задействан като инструмент за финансиране на Съвместната европейска пътна карта за вдигане на противоепидемичните мерки във връзка с COVID-19, за да се помогне на държавите членки да смекчат непосредствените последици от пандемията и да се предвидят нуждите, свързани с излизането от кризата и възстановяването.

⁹ Ще бъде създадена и финансирана по линия на „Хоризонт 2020“ преди края на 2020 г.

¹⁰ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/IP_20_1694

¹¹ Съобщение „Готовност за стратегии за ваксиниране и внедряване на ваксини срещу COVID-19“, COM(2020) 680, 15 октомври 2020 г.

Следващи стъпки:

- *Заклучения от първия преглед на националните планове за ваксиниране през ноември.*
- *Платформа, която трябва да бъде създадена като част от стратегията за наблюдение на ефективността на стратегиите за ваксините при тяхното въвеждане.*

2.5. Ефективна комуникация с гражданите

Ефективната комуникация е ключов елемент от всяка реакция при кризи, свързани с общественото здраве. Успехът или неуспехът на реакцията при пандемия зависи до голяма степен от съпричастността на общността, индивидуалното поведение и спазването на препоръките в областта на общественото здраве. Ето защо е наложително да се полагат постоянни усилия за осведомяване на гражданите относно епидемиологичните промени, както и относно евентуалните ограничителни мерки, които трябва да бъдат последователни и ясни, за да се насърчи спазването им от страна на гражданите.

Това е особено важно на фона на невярната и подвеждаща информация, която продължава да се разпространява, както и по отношение на риска от „умора от пандемията“ и нарастващото нежелание за спазването на предпазни мерки, като например физическото дистанциране и намаляването на социалното общуване. Следва да се положат всички усилия, за да се гарантира, че целенасочената комуникация достига до най-уязвимите групи от населението и тези, които е най-вероятно да разпространят болестта чрез социално общуване. Комуникацията трябва да бъде ясна, последователна и актуална. Специално внимание трябва да се обърне на наблюдението и реакцията в социалните медии. Ваксинацията е специфична област, в която публичните органи трябва да засилят действията си за справяне с невярната информация като основна причина за колебание, както и да се координират по отношение на отговора на дезинформацията.

Следващи стъпки:

- *Всички държави членки следва да стартират отново комуникационни кампании, адаптирани към настоящата ситуация.*

2.6. Осигуряване на основни материали

От началото на епидемията ЕС подкрепя производителите, за да се гарантира наличността на основните лекарства и медицинско оборудване, необходими в борбата с COVID-19. Това включва съвместни обществени поръчки и стратегическо натрупване на медицински запаси с цел изграждането на резерв от ключови материали. Големите рамкови договори за съвместни обществени поръчки осигуряват подкрепа за дейностите на държавите членки за постигане на готовност. В случай на спешни нужди, като проява на европейската солидарност, по линия и на резерва от медицинско оборудване rescEU, и на Инструмента за спешна подкрепа на държавите членки с най-остри нужди бяха предоставени както оборудване, като апарати за вентилация и маски, така и терапевтични средства, например Remdesivir. Ефикасното разпределение в рамките на отворения единен пазар допринася значително за ефективното предоставяне на материали, които са от основно значение за медицинската реакция. Комисията ще

остане бдителна и ще реагира бързо на непропорционални едностранни ограничения върху тези или други видове стоки, тъй като те подкопават колективните усилия.

Открити съвместни обществени поръчки (при които участващите държави членки и други държави могат да възлагат поръчки)

ПОЗИЦИИ	НАЛИЧНИ ОТ	ОБЕМ (НАД 12 МЕСЕЦА)	БЮДЖЕТЕН ТАВАН
РЪКАВИЦИ И ПРЕДПАЗНИ ГАЩЕРИЗОНИ	април (ръкавици) май (предпазни гащеризони)	Няколко милиона	97 милиона евро
ПРЕДПАЗНИ СРЕДСТВА ЗА ОЧИТЕ И ДИХАТЕЛНИТЕ ОРГАНИ	април	20 милиона очила 12 милиона предпазни шлема 37 милиона маски тип FFP2 26 милиона маски тип FFP3 301 милиона хирургически маски	1,4 милиарда евро
АПАРАТИ ЗА ВЕНТИЛАЦИЯ	април	110 000 апарата	1,4 млрд. евро
ЛАБОРАТОРНО ОБОРУДВАНЕ	май	30 различни лота	192 милиона евро
ЛЕКАРСТВА, ИЗПОЛЗВАНИ В ИНТЕНЗИВНИ ОТДЕЛЕНИЯ	октомври (договорите са в процес на подписване)	21 лекарства в 45 презентации, над 103 милиона флакони	543 милиона евро
REMDESIVIR (VEKLURY)	октомври	Над 500 000 курса на лечение	3,4 милиарда евро

Освен за тестове (вж. по-горе) **тече също нова съвместна обществена поръчка за медицинско оборудване** за ваксинация (носачи за ваксини, контейнери за отпадъци, устройства за инжектиране, дезинфектанти, лични предпазни средства и анестетици).

ЕС подкрепи проекти за промишлено пренасочване на производствени мощности с цел да се посрещнат спешно нарасналите нужди в държавите членки. Държавите членки се приканват да наблюдават производствения капацитет за основни медицински материали и да набележат гъвкави възможности за производство на своята територия. Успоредно с това ЕС оглавяваше международните усилия — в рамките на Г-20 и

двустранно — за поддържане на отворени и непрекъснати веригите на доставки от критично значение. Следващата стъпка ще бъде ЕС да популяризира **инициативата „Търговия и здравеопазване“ в Световната търговска организация**, която да доведе до нови действия и ангажменти за трансгранично придвижване на стоки от необходимост за здравеопазването.

Една от предприетите стъпки беше да се подкрепи пазарът чрез **намаляване на тежестта на митата и данъка върху добавената стойност (ДДС)**. Комисията разреши на държавите членки да отменят временно митата и ДДС върху вноса на медицинско оборудване от държави извън ЕС. Тя състави примерен списък на стоки, като лични предпазни средства, комплекти за тестване, апарати за вентилация и основни лекарства. **Срокът му на действие ще бъде удължен до април 2021 г.**

Налице е също така възможност за допълнително адаптиране на уредбата за ДДС, за да се гарантира, че ваксините и тестовите, свързани с COVID-19, стават по-достъпни за здравните служби и гражданите. Ето защо Комисията предлага да се адаптират временно правилата, така че да се прилагат **намалена ставка или освобождаване от ДДС по отношение на комплектите за тестване за COVID-19, както и да се позволи на държавите членки да определят нулева ставка по отношение на ваксините срещу COVID-19.**

Следващи стъпки:

- *Придвижване напред на новата съвместна обществена поръчка за оборудване за ваксинация.*
- *Временна отмяна на митата и ДДС върху внесеното медицинско оборудване до края на април 2021 г.*
- *Комисията призовава Съвета бързо да приеме предложението за освобождаване по отношение на комплекти за тестване и ваксини.*

2.7 Улесняване на безопасното пътуване

Свободното движение в рамките на ЕС, както и съществуването на Шенгенското пространство без граници са ключови постижения на европейската интеграция. В най-лошите периоди на първата вълна на пандемията много национални правителства и местни органи наложиха ограничения за пътуване на местно или регионално равнище и въведоха отново граничен контрол по вътрешните граници в рамките на ЕС, като бяха разрешени само основни пътувания. С подобряването на положението контролът върху свободното движение в рамките на държавите членки и между тях беше премахнат и повечето държави членки отвориха границите си за неналожителни пътувания. Подобрената координация оттогава на мерките, свързани с движението на хора в ЕС, допълнително намалява необходимостта от граничен контрол. Ето защо всички останали мерки за контрол на вътрешните граници, свързани с COVID-19, също следва да бъдат отменени.

Независимо от това, повечето държави членки изискваха пътниците от други държави членки да преминат карантина или тестване преди или при влизането им на тяхна територия, като изискванията бяха съобразени с епидемиологичната обстановка. При все че такива ограничения могат да бъдат обосновани в интерес на общественото здраве, те **трябва да бъдат пропорционални и да не въвеждат различно третиране**

на гражданите на различните държави членки, било то *de jure*, или *de facto*¹². Освен това се появи мозайка от различни правила, с ограничения, вариращи както по отношение на това кои региони са обхванати, така и на мерките, които се налагат при влизане (като продължителност на карантината или ролята на тестването). Тази объркваща ситуация е вредна както за европейската икономика, така и за упражняването от страна на гражданите на правото им на свободно движение. По тази причина Комисията направи предложения за по-координиран подход¹³. Съветът прие препоръка¹⁴, в която се определят редица важни стъпки за постигане на яснота и последователност при определянето на регионите в зависимост от тяхното ниво на риск. ECDC започна също да публикува общата карта, която следва да служи като основа за оценките на риска на държавите членки¹⁵. Сега държавите членки следва да прилагат тези договорености, за да осигурят на гражданите и предприятията яснота и предсказуемост, а ЕС следва да продължи да работи за сближаване на естеството и обхвата на мерките чрез общ подход.

Тъй като епидемиологичната обстановка се влошава, от решаващо значение ще бъде да се запази безопасното пътуване по професионални и наложителни семейни причини. Важно е да се гарантира последователното прилагане на списъка на основните пътници, освободени от карантинни изисквания. Това има важни както икономически, така и лични последици, като трябва да дадем възможност икономиката ни да продължи да функционира дори в случай на затягане на ограниченията върху неналожителните придвижвания с цел да се забави разпространението на COVID-19. Комисията ще продължи да следи внимателно развитието на ситуацията.

Протокол за тестване на пътуващи

Агенцията за авиационна безопасност на Европейския съюз и Европейският център за профилактика и контрол върху заболяванията работят съвместно по насоки за тестване, които биха могли да се използват от органите за обществено здравеопазване, авиокомпаниите и летищата за подпомагане на **безопасното пристигане на пътници**¹⁶. Понастоящем тази работа е в процес на обединяване в протокол на ЕС за тестване за здравна безопасност с пълноценното участие на националните органи. Това би означавало, че всеки път, когато се прибягва до тестване, могат да се прилагат общи правила, обхващащи елементи като момент на извършване на тестовете (както преди, така и при пристигане), доказателства за тестове, направени в друга държава членка, целеви групи, както и необходимите ресурси и инфраструктура на летищата, като тези

---

¹² Например *de facto* дискриминация може да възникне, ако взаимното признаване на тестовете не е гарантирано съгласно изискване за тестване.

¹³ Предложение за препоръка на Съвета от 4 септември 2020 г., COM (2020) 499

¹⁴ Препоръка (ЕС) 2020/1475 на Съвета от 13 октомври 2020 г. относно координиран подход за ограничаване на свободното движение в отговор на пандемията от COVID-19.

¹⁵ На разположение на адрес: <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/situation-updates/weekly-maps-coordinated-restriction-free-movement>

¹⁶ Те ще се основават на Протокола за здравна безопасност във въздухоплаването, изготвен от EASA-ECDC през май 2020 г. Консорциумът на съвместното действие EU Healthy Gateways също извърши работа по обща стратегия за тестване на пътниците на международните летища в ЕС.

правила евентуално могат да бъдат прилагани и на други места. Във всеки един момент следва да се взема предвид първостепенният критерий за пропорционалност¹⁷.

Съгласувани правила за карантина

Що се отнася до **политика на ЕС относно карантината**, определящо следва да бъде и разработването на стратегии за тестване, основани на утвърдени технологии и наличен капацитет. Понастоящем се прилага голямо разнообразие от мерки, тъй като държавите членки сами правят преценка на различните въздействия върху здравето, ограниченията върху свободата и вероятното спазване. Например някои карантинни мерки се изпълняват на доброволна основа, други са задължителни; някои вземат предвид тестването в процеса; продължителността на изолацията и карантината също варира от 7 до 14 дни. Комисията възложи на Европейския център за профилактика и контрол върху заболяванията да предостави научни насоки относно карантините с оглед на работа с държавите членки по общ и пропорционален европейски подход.

Общ формуляр за локализиране на пътниците

Формулярите за локализиране на пътниците помагат на държавите членки да извършват оценка на риска на пристигащите и позволяват проследяване на контактите. Съветът постигна съгласие да работи за създаването на **общ цифров европейски формуляр за локализиране на пътниците**, който би спомогнал както за бързата обработка на информацията, така и за подобряването на обмена на данни между държавите членки. От юли насам се работи по изграждането на този подход¹⁸, така че да може да се въведе обща система. Необходимо е пълно зачитане на изискванията за защита на данните. Всяка държава — членка на ЕС, ще има достъп само до своите национални данни, а обменът на лични данни за проследяване на контакти ще се осъществява по съществуващите канали. През следващия месец пилотен проект ще позволи на държавите членки да се подготвят за използването на формуляра на ЕС за локализиране на пътниците и ще проправи пътя за въвеждане му през декември.

Re-open EU (Повторно отваряне на ЕС)

С всеки изминал ден планирането и осъществяването на пътуване в Европа става все по-сложно и гражданите се нуждаят от ясна информация, за да сведат до минимум рисковете и разходите. За да предостави навременна и точна информация относно здравните мерки и ограниченията за пътуване във всички държави членки, в средата на юни Комисията стартира **онлайн инструмента Re-open EU**. Почти 7 милиона посетители са използвали услугата след нейното стартиране. След като държавите членки предоставят на ECDC пълен информационен поток, инструментът ще се превърне в единно звено за контакт за информацията относно положението със здравните мерки и възможностите за пътуване в рамките на ЕС.

Инструменти като Re-open EU са от решаващо значение, за да се помогне на гражданите да вземат информирани решения за пътуване, като същевременно се

¹⁷ Например относителните разходи и ползи от бързите тестове, направени на летище или пристанище по време на изчакването за качване на борда, са доста различни от тези, приложими за автомобилния транспорт на граничните контролно-пропускателни пунктове.

¹⁸ Съобщение относно готовността в краткосрочен план на системите за здравеопазване в ЕС за епидемични взривове от COVID-19, COM/2020/318 final, 15 юли 2020 г. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication_-_short-term_eu_health_preparedness.pdf

опазват безопасността и здравето им и се подкрепя икономиката. Туризмът представлява около 10 % от БВП на ЕС, а в някои държави членки достига до около 25 %. В момента тече разработката на мобилно приложение Re-open EU, което ще бъде пуснато в действие през следващите седмици. Разбира се въздействието намалява, когато информацията пристигне със закъснение или е непълна, като например не отразява регионалните различия в прилаганите мерки. За да се увеличат максимално ползите от този инструмент и да се гарантира, че информацията е точна и актуална, Комисията призовава държавите членки:

- да осигуряват навременни и чести актуализации относно здравните мерки и мерките за пътуване, когато мерките се променят, и то преди обявяването им;
- да предоставят пълна и точна информация;
- да предоставят регионална информация, когато е възможно и уместно.

Насоки за основни пътувания от държави извън ЕС

През март 2020 г. беше въведено временно ограничение на неналожителните пътувания до ЕС, чийто срок бе продължаван няколко пъти. В резултат на това беше изготвен списък на държавите, за които ограниченията по отношение на неналожителните пътувания могат да бъдат отменени, който редовно се актуализира.

Един от аспектите на препоръката бе да се определят някои **категории лица, които да бъдат считани за лица от основно значение и съответно да не подлежат на ограниченията. Това трябва да бъде допълнително прецизирано и Комисията е в процес на приемане на насоки с цел насърчаване на последователното прилагане.** Комисията ще продължи да извършва преглед на препоръката, за да актуализира използваните критерии в зависимост от развитието на ситуацията.

Следващи стъпки:

- *Пълно прилагане от страна на държавите членки на препоръката на Съвета от 13 октомври 2020 г. и по-нататъшни стъпки към общ подход относно ограниченията на свободното движение.*
- *Работа на Комисията с ECDC и държавите членки по общ подход по отношение на карантината (принос на ECDC през ноември 2020 г.).*
- *Общ цифров формуляр на ЕС за локализиране на пътниците, който ще бъде въведен през декември 2020 г.*
- *Мобилно приложение Re-open EU, което ще бъде пуснато в действие през следващите седмици.*
- *Преглед на критериите, използвани за общ подход към свободното движение, които следва да бъдат прилагани от всички държави членки*

2.8 Разширяване на Зелените ленти за преминаване

Прилагането на Зелени ленти за преминаване — най-вече за това товарният автомобилен транспорт да прекосява границата за по-малко от 15 минути — изигра важна роля за поддържането както на доставките на стоки, така и на икономическата структура на ЕС. Това допринесе значително за ограничаване на щетите, нанесени от пандемията на ежедневиия живот. Някои ограничения продължават да действат

препятстващо в ситуацията, в това число прилагането на карантинни ограничения и затварянето на основни услуги за водачите на товарни превози: тези проблеми трябва да бъдат решени. Затварянето на границите води до сериозни закъснения, засягащи камионите и техните стоки, както и доставчиците на услуги и пограничните работници. **Комисията предлага да се разшири подходът „Зелена лента“, за да се гарантира, че мултимодалният транспорт функционира ефективно, като се включат и области като железопътният, въздушният и водният превоз на товари, а също и да се създадат специфични договорености за морските лица.** Разширяването на подхода „Зелена лента“ ще има за цел да гарантира, че когато държавите членки действително налагат временни ограничения по границите или санитарни проверки, те не възпрепятстват прекомерно единния пазар, и по-специално свободното движение на стоки, свободата на предоставяне на трансгранични услуги и свободното движение на погранични работници и транспортни работници през границите.

Следваща стъпка:

- Комисията ще наблюдава, за да гарантира, че в над 90 % от граничните контролно-пропускателни пунктове е неизменно налице плавен режим на преминаване, което не надхвърля 15 минути.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЕ: ИЗГРАЖДАНЕ НА ПО-СИЛНА РАМКА ЗА БЪДЕЩЕТО

При все че се работи непрестанно за по-ефективни глобални, европейски и национални ответни действия на възобновената пандемия, трябва също така да се извлекат поуки, за да се създаде стабилна система за бъдещето. COVID-19 разкри редица недостатъци в структурите и действията на ЕС за реагиране при здравни кризи, а предприемането на ответни действия *ad hoc* означава, че потенциалът на координацията не е използван пълноценно. **Сега държавите членки следва да се съобразят със собствения си призив за по-последователен и координиран подход.**

На 11 ноември Комисията ще приеме пакет от инициативи, с които ще бъдат поставени на място първите градивни елементи на Европейски здравен съюз. Той ще включва предложение за справяне със сериозните трансгранични заплахи за здравето, в което ще бъде изложен по-всеобхватен подход към готовността, наблюдението и реагирането при кризи. Освен това ще бъдат включени промени в мандатите на Европейския център за профилактика и контрол върху заболяванията и на Европейската агенция по лекарствата, за да се подобри капацитетът им да допринасят за готовността и реакцията при кризи. С тези мерки трябва да бъдат отстранени допълнителни структурни пропуски, както и да бъдат въведени необходими подобрения в рамката на ЕС за здравна сигурност. Други промени за бъдещето включват необходимостта от повишено интегриране на планиране за извънредни ситуации в транспортния сектор.

Следващите месеци ще бъдат пълни с предизвикателства. Капацитетът на здравеопазването да реагира ще бъде поставен на изпитание и правителствата ще бъдат изправени пред труден избор относно ограниченията, които са наложителни за контролиране на разпространението на вируса. Стъпките, набелязани в съобщението, показват как ЕС може и трябва да действа, за да придаде европейско измерение на усилията за борба с възобновяването на инфекциите. Сътрудничеството е от основно значение за използването на потенциала на новите технологии, така че да се гарантира

оптималното оползотворяване на недостатъчните ресурси, както и за това, гражданите и предприятията да могат да продължат да се възползват от икономическите и обществените облаги от единния пазар. Предложените мерки следва да бъдат последвани бързо от действия както на равнището на държавите членки, така и на равнището на ЕС.